

Lifestyle Analysis in Student Dormitories Case Study (Students Living in Dormitories of Khajeh Nasir al-Din Tusi University of Technology)

ARTICLE INFO

Article Type

Research Article

Authors

Somayeh Abbaspour¹,
Ali Asghar Abbasi Asfjir^{*2},
Ali Rahmani Firoozjah³

How to cite this article

Somayeh Abbaspour, Ali Asghar Abbasi Asfjir, Ali Rahmani Firoozjah, Lifestyle Analysis in Student Dormitories Case Study (Students Living in Dormitories of Khajeh Nasir al-Din Tusi University of Technology). *Islamic Life Style*. 2022; 6(2):111-122

1. PhD Student, Department of Sociology, Babol Branch, Islamic Azad University, Babol, Iran
2. Associate Professor, Department of Sociology, Babol Branch, Islamic Azad University, Babol, Iran (Corresponding Author).
3. Associate Professor, Department of Sociology, Babol Branch, Islamic Azad University, Babol, Iran

* Correspondence:

Address:

Phone:

Email: asfajir@hotmail.com

Article History

Received: 2021/10/28

Accepted: 2021/12/21

ABSTRACT

Purpose: The present study seeks to describe and explain the relationship between lifestyle and life in student dormitories from a sample of 240 people among students aged 20-32 living in dormitories of Khajeh Nasir al-Din Tusi University of Technology.

Materials and Methods: This research has been done using the survey method and the data have been collected, extracted and analyzed through a questionnaire. The present studies are based on the theories of sociologists, psychologists and anthropologists in the field of lifestyle and Giddens' theories in the field of lifestyle have been used. In this regard, the present study uses a survey approach and aims to categorize and analyze the lifestyle of students living in dormitories as well as scientific reports on dormitory lifestyle and students' attitudes in related domestic and foreign sources to the collection of collection slips. The data were then explained and analyzed with SPSS and emos.

Findings: According to the findings, lifestyle is a way to define the values, attitudes and behavior (identity) of people.

Conclusion: It can be concluded that dormitory is a place for dormitory students to learn; and any further knowledge in this regard can prevent any harm to dormitory life.

Keywords: Student, Dormitory Life, Lifestyle, Pathology, Cultural Pattern

تحلیلی بر سبک زندگی در خوابگاه‌های دانشجویی مطالعه موردی (دانشجویان ساکن در خوابگاه‌های دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی)

سمیه عباس‌پور^۱

دانشجوی دکتری، گروه جامعه‌شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران.

علی اصغر عباسی اسفنجیر^{۲*}

دانشیار، گروه جامعه‌شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران (نویسنده مسئول).

علی رحمانی فیروزجاه^۳

دانشیار، گروه جامعه‌شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران.

چکیده

هدف: تحقیق حاضر در پی توصیف و تبیین بررسی رابطه بین سبک زندگی و زندگی در خوابگاه‌های دانشجویی از یک نمونه ۲۴۰ نفره از بین دانشجویان ۲۰-۳۲ ساله ساکن در خوابگاه‌های دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی می‌باشد.

مود و روش‌ها: این تحقیق با استفاده از روش پیمایش انجام گرفته است و داده‌های مورد نظر نیز از طریق پرسشنامه جمع‌آوری و استخراج و تحلیل شده است. مطالعات حاضر در قالب چهارچوب نظری برگرفته از نظریات جامعه‌شناسان، روان‌شناسان و مردم‌شناسان در زمینه سبک زندگی می‌باشد و از نظریات گیدنز در زمینه سبک زندگی استفاده شده است. در این راستا، پژوهش حاضر با بهره‌گیری از رویکرد پیمایشی و با هدف دسته‌بندی و تحلیل سبک زندگی دانشجویان ساکن در خوابگاه‌ها و همچنین گزارشات علمی در زمینه سبک زندگی خوابگاهی و نحوه نگرش دانشجویان در منابع مرتبط داخلی و خارجی به دسته‌بندی فیش‌های گردآوری شده پرداخته و سپس با SPSS وAMOS نسبت به تبیین و تحلیل داده‌ها پرداخته شد.

یافته‌ها: با توجه به یافته‌ها سبک زندگی راهی برای تعریف ارزش‌ها، نگرش‌ها و رفتار (هویت) افراد است.

نتیجه‌گیری: نتیجه‌گیری می‌شود خوابگاه دانشجویی مکانی است برای یادگیری دانشجویان خوابگاهی؛ و هرگونه شناخت بیشتر در این مورد می‌تواند از هرگونه آسیب‌های زندگی خوابگاهی جلوگیری به عمل آورد.

واژگان کلیدی: دانشجوی، زندگی خوابگاهی، سبک زندگی، آسیب‌شناسی، الگوی فرهنگی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۸/۰۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۹/۳۰

*نویسنده مسئول asfajir@hotmail.com

مقدمه

نهاد دانشگاه به عنوان یک نهاد اجتماعی دارای فرهنگ خاص خود می‌باشد و از آنجا که دانشجویان نقش مهمی در ساختن جامعه دارند و تربیت دانشجوی فرهیخته و دارای یک سبک زندگی درست و قانونمند از اهداف دانشگاه است در این راستا می‌بایست با تحقیق و برنامه‌ریزی درست این مهم را به سرانجام رساند.

دانشجویان از جمله کسانی‌اند که تحت تاثیر شرایط اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی حاکم بر جامعه هستند و در موارد بسیاری از توانایی لازم جهت برخورد با مشکلات و چالش‌ها برخوردار نبوده و در معرض بسیاری از آسیب‌ها و ناهنجاری‌های اخلاقی و رفتاری قرار می‌گیرند (۱). نظام آموزش عالی نقش اساسی و محوری در فرایند توسعه ملی و ایجاد موازنه بین ابعاد مختلف توسعه یافتگی دارد. بررسی‌های بیشماری که در زمینه دستاوردهای کشورهای توسعه یافته و تازه توسعه صورت گرفته است برای ما آشکار می‌سازد که چگونه این کشورها با تبیین اهداف و مشخص کردن مقاصد خود در زمینه‌های علم و فناوری در جهت دستیابی به سطوح بالای پیشرفت و توسعه حرکت کرده‌اند (۲). با این وجود پرورش نیروی انسانی متخصص و ماهر بافق دید آینده‌نگارانه برای حل مسائل چالش‌های منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای در گرو کارکرد درست و به هنگام نظام آموزش عالی است. در واقع کارکردهای دانشگاه به سان پیوستاری در همکنشی با یکدیگر به پرورش نیروی انسانی و برآوردن نیازهای جامعه دامن می‌زنند. چراکه دانشجویان نقش مهمی در اداره آینده کشور برعهده دارند و اهمیت این نقش در این است که دانشجویان نه تنها بخش اصلی متخصصان زمینه‌های گوناگون هر کشوری را تشکیل می‌دهند، بلکه همچنین این گروه، مدیران اصلی در اداره کشور و رهبر سایر اقشار جامعه در هدایت به سمت کمال و اهداف کشور می‌باشند. از سوی دیگر، بخشی از دانشجویان در آینده عهده دار آموزش و پرورش نسل‌های بعد از خود خواهند بود و از این طریق به شکل غیرمستقیم در کمال نسل‌های بعدی جامعه نیز دخالت دارند (۳).

خوابگاه را می‌توان عرصه‌ای نیمه عمومی دانست که عده‌ای از همسالان درگیر تعاملات بین فرهنگی و برخوردهای قومیتی می‌شوند. این تعاملات می‌تواند تاثیر مثبت یا منفی بر زندگی فرد داشته باشد و از او در برابر تصمیم‌گیری‌های زندگی اجتماعی‌اش فردی مستقل و منفعل بسازد. خوابگاه ادامه فضای دانشگاه است که در آن فرد تحت تعلیم و تاثیر است. انتقال فرهنگ، جامعه‌پذیری افزایش تخصص و مهارت، پرورش و رشد شخصی افراد مواردی هستند که افراد در تعاملات خود در این فضا می‌توانند کسب کنند (۴). در این اثنا مشکلات متعدد آموزشی، فرهنگی، اقتصادی، فردی از قبیل اسکان در شهر غریب و زندگی در اتاق‌هایی با مساحت کم و تعداد افراد زیاد با جمعیت ۷-۸ نفره برای دانشجویان مقاطع کارشناسی، ملزم بودن همه دانشجویان به استفاده مشترک از سرویس‌ها، آشپزخانه‌ها و سازگاری با افرادی از فرهنگ‌ها، طرز فکرها، نگرش‌ها، قومیت‌ها، زبان، شخصیت و رشته‌های تحصیلی گوناگون که هر کدام ایدئولوژی‌ها و علایق متناسب با خود را می‌طلبند، کمبود امکانات فرهنگی در خوابگاه، کمبود سالن‌های مناسب برای مطالعه دانشجویان، شیوه تغذیه دانشجویان، هزینه‌های

دانشجویان در بسیاری از موارد، بهترین کمک‌ها و حمایت‌ها را چه در زمینه امور درسی و چه در زمینه مسائل و مشکلات دیگر از یکدیگر دریافت می‌کنند. دانشگاه محل خردورزی، آموزش و یادگیری بسیاری از مسائل اقتصادی و فرهنگی است که باعث ایجاد فرصت‌هایی برای پیشرفت و ترقی افراد می‌شود و خوابگاه یعنی محل سکونت موقت و خوابگاه دانشجویی محدوده‌ای از فضای دانشگاه محسوب می‌شود که برای سکونت و آرامش و تأمین بهداشت روانی دانشجویان به همراه بهره‌مندی از سایر امکانات فرهنگی، رفاهی، فوق برنامه، تربیت بدنی، مشاوره و راهنمایی، کتابخانه و تغذیه و بهداشت و درمان در حد مقدرات در نظر گرفته شده است و کلیه مقررات انضباطی و اداری دانشگاه در آن حاکم است. گسترش مراکز آموزشی و پذیرش دانشجو از مناطق مختلف باعث انتقال فرهنگ و خرده فرهنگ‌ها به یک مکان می‌شود. این پدیده عواقب گوناگونی دارد که در کوتاه مدت موجب افزایش ناهمگنی فرهنگی مناطق مختلف شده و حتی می‌تواند تعارض‌هایی را نیز در پی داشته باشد. زمانی که فرزندان در دانشگاه‌ها پذیرفته می‌شوند مهم‌ترین پدیده‌ای که رخ می‌دهد، حرکت آنان به سوی استقلال است. به همین دلیل بسیاری از فعالیت‌هایی که قبلاً توسط والدین انجام می‌شد، حالا توسط دانشجویان انجام می‌گیرد از جمله: رفت و آمد، خرید، دوستی و ارتباط، فعالیت‌های درسی (نظیر آمادگی برای امتحانات، زمان بندی برای انجام کارهای عملی)، انجام امور شخصی و ... پژوهش‌ها نشان می‌دهد که خوابگاه‌های دانشجویی نقش مهمی در رشد فردی و شغلی دانشجویان ایفا می‌کند. دانشجویانی که در محیط دانشگاه‌ها زندگی می‌کنند، تعامل بیشتری با سایر دانشجویان و اعضای هیات علمی دارند و در نتیجه مهارت‌های زندگی در آنان بیشتر تقویت می‌شود؛ اما خوابگاه‌های دانشگاه‌های کشور ما که بیش از پانصد هزار دانشجو ظاهر می‌شود تنها بخش اندکی از نیازهای ساده و اولیه دانشجویان را برآورد می‌سازد (۹). خوابگاه دانشجویی برای بسیاری از جوانان ما جایگزین نامناسبی برای محیط امن خانواده محسوب می‌شود برخوردار از حمایت و زندگی با خانواده از نیازهای مهم روانی و عاطفی در تمام گروه‌های سنی است. مطالعات زیادی نشان داده است که شیوع اختلالات عاطفی و روانی در دانشجویان مقیم خوابگاه‌ها نسبت به دانشجویان غیرمقیم در خوابگاه بالاتر است (۱۰). این در حالی است که خوابگاه‌های دانشجویی دانشگاه‌های معتبر جهان ابزاری برای رشد دانشجویان محسوب می‌شود. چنین دانشگاه‌های برای ایجاد محیطی تأکید می‌ورزند که افراد بتوانند فرصت بیشتری برای یادگیری و تحقیق اختصاص دهند (۹). زندگی دانشجویی شرایطی تازه بوده که برای دانشجویان جدیدالورود تنیدگی خاص خود را به همراه دارد. دانشجویان با آسیب‌های فرهنگی و تحصیلی بسیاری در خوابگاه‌ها روبرو هستند پذیرفتن نقش جدید، تقاضای تحصیلی، مشکلات مالی، کاهش اعتماد به نفس، احساس غربت، نقص در مهارت‌های مورد مطالعه، کم‌جرات بودن در تعاملات اجتماعی، اضطراب و تنش زیاد نمونه‌ای از این آسیب‌هاست (۱۱). یکی از مهم‌ترین جوامع یادگیری خوابگاه دانشجویان است. هدف این امر برداشتن مرزهای موجود میان اندیشه و زندگی و زندگی اجتماعی و علمی است. دانشگاه‌ها با تشکیل جوامع

تحصیل، تفاوت فرهنگ، رعایت بهداشت و نظافت خوابگاه، اختلاف در ساعت فعالیت و استراحت در بین دانشجویان، اختلافات فرهنگی خانوادگی دانشجویان، تفاوت در آداب و رسوم قومی و منطقه‌ای، اختلاف در اخلاقیات و اعتقادات، اعتیاد به انواع مخدر و سیگار و... می‌تواند برای دانشجویان غیربومی مطرح باشد (۵). همچنین افسردگی یکی از شایع‌ترین بیماری‌های اعصاب و روان است که به زمان و مکان و شخص خاص محدود نیست و همه گروه‌ها و رده‌های جامعه را در بر می‌گیرد اما پژوهش‌های مختلف شیوع آن را در بین دانشجویان بالا و میزان آن را ۲۰ تا ۳۲ درصد گزارش کرده‌اند. مواردی همچون آشنا نبودن با محیط دانشگاه یا فرهنگ حاکم بر منطقه در صورت غیربومی بودن، جدایی و دوری از خانواده، عدم علاقه به رشته تحصیلی، ناسازگاری با سایر افراد محیط می‌تواند ناراحتی‌های روانی و همچون افسردگی را ایجاد کرده و باعث افت عملکرد دانشجویان شود (۶). پیامدهای اضطراب دانشجویان؛ احساس عصبانیت، ترس، شکست در امتحانات، احساس ناتوانی در انجام وظایف، افزایش ضربان قلب و ناآرامی‌های ذهنی، حواس پرتی، کاهش یادگیری، کاهش کیفیت زندگی، افت تحصیلی، ترک تحصیل، به هم خوردن ساعت خواب و غیره می‌باشد. استرس با اضطراب متفاوت است در روانشناسی به هر وضعیتی که به بروز تغییراتی در محیط درونی و بیرونی فرد منجر شده و او ناچار می‌شود برای بازگشت به حالت تعادل پیشین خود انرژی صرف کند استرس گفته می‌شود. وقتی استرس حالت فراگیر پیدا کند به طوری که تمام حالت وجود فرد و فکر او را در برگیرد. در صورت داشتن منبع مشخص که بر اساس آن فرد بدانند علت دلشوره و تنش چیست، ترس نامیده می‌شود و در صورتی که فرد علت تشویق، دلهره، دلشوره و استرس خود را نداند به آن اضطراب می‌گویند. دوران دانشگاه، با وجود همه مشکلات و سختی‌هایی که دارد اما تجربه شیرینی است که خاطران آن هرگز فراموش نخواهد شد. دانشجویان در این دوران سبکی از زندگی را تجربه می‌کنند که می‌توان از آن به نام زندگی دانشجویی یاد کرد (۷). سبک زندگی دانشجویان هر جامعه که نشان‌دهنده تأثیر عوامل ساختاری کلان بر آن‌هاست علاوه بر اینکه می‌تواند نقاط ضعف و قوت نظام‌های اجتماعی، فرهنگی، ارتباطی و... را در هر جامعه نشان بدهد، می‌تواند به عنوان ابزاری به کار بیاید برای پیش‌بینی مسیر حرکت یک جامعه در آینده که جوانان موتور محرکه آن را تشکیل می‌دهند (۸).

بنابراین مقاله پیش‌رو با این هدف تدوین شده است که سبک زندگی دانشجویان خوابگاهی را بررسی نماید و فرصت‌ها و تهدیدهای زندگی دانشجویی را با توجه به مطالعات انجام شده در قلمرو زندگی خوابگاهی در ابعاد گوناگون واکاوی، دسته‌بندی و تحلیل کند و متناظر با سبک زندگی شناسایی شده و راه‌حل‌هایی برای انجام زندگی بهتر در خوابگاه ارائه دهد.

بیان مسئله

یکی از امکانات و ویژگی‌های مهم دانشگاه، ارتباط و تعاملات افراد مختلف از فرهنگ‌ها و خانواده‌های متفاوت است. چنین فضایی به ویژه در خوابگاه‌ها باعث رشد توانایی‌ها و مهارت‌های ارتباطی فرزندان می‌شود که به اندازه درس‌دانشگاهی ارزش دارد.

یادگیری روح تازه ای به خوابگاه های دانشجویی بخشیده اند. این جوامع موجب موفقیت تحصیلی دانشجویان می شود؛ زیرا تعامل دانشجویان در رشته های همسان تاثیر زیادی در رشد علمی و شخصیتی آنان دارد؛ زیرا موجب مهارتهایی از قبیل تفکر نقادانه، ایجاد ارتباط، تامل و تسامح و مسئله گشایی می شود. ناگفته نماند علاوه بر دانشجویان مشارکت هیات علمی هم در اثربخشی جوامع یادگیری نقش بسزایی دارد (۹).

در دهه اخیر بدون سبک زندگی و هویت اجتماعی، یعنی بدون چهارچوب های مشخصی که شباهت ها و تفاوت ها را آشکار می سازد، افراد یک جامعه امکان برقراری ارتباطی معنادار و پایدار میان خود نخواهند داشت. جامعه ای که در آن خود به خود به کالایی تبدیل شده، فرد با کالاها همنا و منطبق می شود. نظریه های اجتماعی در رویکردهای اخیر، بیشتر به روش هایی توجه دارد که از رهگذر آنها زبان مخصوص صور و سبک های منزلت وجود دارد که بیانگر توجه به تفاوت های اجتماعی ناشی از روش های مصرف به جای روش های تولید است. سبک زندگی اصطلاحی است که در فرهنگ سنتی چندان کاربردی ندارد چون ملازم با نوعی انتخاب از میان تعداد کثیری از امکان های موجود است، سخن گفتن از کثرت انتخاب نباید به این پندار بیانجامد که در همه انتخاب ها به روی همه افراد باز است، با آنکه همه مردم تصمیم های مربوط به انتخاب های خویش را با آگاهی کامل از کلیه امکانات موجود بر می گزینند، چه در عرصه کار چه در عرصه مصرف، برای همه گروه هایی که از قید فعالیت های سنتی آزاد شده اند، انتخاب های گوناگونی در زمینه سبک زندگی وجود دارد. طبیعی است که تفاوت های سبک زندگی بین گروه ها، همان گونه که بورديو به تاکید می گوید، در واقع شکل های ساختاری مقدماتی برای گروه بندی های اجتماعی هستند (۱۲). سخن گفتن از خصوصیات اجتماعی، عقاید، ارزش ها، رفتارها و نگرش های متمایز گروه های اجتماعی، به معنای سخن گفتن از «هویت اجتماعی» آنها است. هویت اجتماعی، به ساده ترین بیان، تعریفی است که فرد، بر مبنای عضویت در گروه های اجتماعی، از خویش دارد. هویت اجتماعی اساسا از طریق مقایسه اجتماعی شکل می گیرد، مقایسه هایی که درون گروه و برون گروه را از هم متمایز می کند. تمامی ویژگی ها و رفتارهایی که به تمایز میان «ما» و «آنها» می انجامد، مولفه های مفهوم هویت اجتماعی محسوب می شوند، مثل زبان، دین، قوم و نژاد، آداب و رسوم، طبقه اجتماعی، شغل، عضویت های گروهی و فرقه ای، مفهوم هویت اجتماعی دال بر وجود مجموعه رفتارهای سازمان یافته چند گروهی است که به لحاظ اجتماعی به صورت یکسان و مشابه انجام می گیرند و شناسایی هویت های اجتماعی تلاشی است برای تحلیل الگوهای تکرارپذیر کنش ها و نگرش های گروهی. گوناگونی فرهنگی ایران زمین به قدری است که شمال تا جنوب و شرق تا غرب این ملک آریایی مملو از عادات و رسوم خاص آن منطقه است. عدم توجه و پذیرش برخی از این اصول، سبب بروز اصطحکاک در محیط خوابگاه می گردد و از آنجا که کار فرهنگی در خوابگاه ها دستوری و بخشنامه ای نیست و از ظرافت خاصی برخوردار است در این راستا می طلبد متولیان امر فرهنگ بر اساس مخاطب شناسی کار فرهنگی تاثیرگذار انجام

دهند. البته در این خصوص نباید تفاوت فاحش بین متولیان فرهنگی و مدعیان فرهنگی را از میان دور داشت؛ زیرا کار فرهنگی یک فعالیت اصولی و ریشه دار است و نیاز به عمل متفکرانه دارد، به علت ظهور دیر هنگام مسائل فرهنگی، نیازها و دیربازده بودن فعالیت فرهنگی است که فعالیت فرهنگی را تبدیل به کاری سخت و پر زحمت نموده است (۱۳). بر اساس گزارش انجمن سلامتی دانشجویان در آمریکا دو هفته ورود به دانشگاه زمان بسیار بحرانی برای فرآیند سازگاری دانشجویان است دانشجویانی که دچار احساس غربت می شوند مشکلات تحصیلی و احتمال ترک تحصیل در آنان سه برابر جمعیت عادی می باشد (۱۱). در شرایط خوابگاهی احساس غربت شدید در بین دانشجویان می تواند منجر به مشکلات تحصیلی، حواس پرتی، عزت نفس پایین، افکار و رفتارهای وسواسی (۱۴)، کمبود روابط اطمینان بخش و احساس تنهایی، مصرف مواد، الکل و حتی خودکشی باشد (۱۱). اگر فرد با این پدیده مقابله نکند در صورت ادامه یافتن، احساس غربت، افسردگی و اضطراب هم به دنبال خواهد آمد؛ بنابراین توجه به این پدیده و بررسی آن می تواند در پیشگیری از موارد مذکور موثر واقع شود (۱۴)

در واقع، دانشجو با ورود به خوابگاه از محیطی که سال ها در آن زندگی کرده است جدا می شود و در محیط جدید و متفاوتی قرار می گیرد. محیطی که سال ها در آن زندگی کرده است جدا می شود و در محیط جدید و متفاوتی قرار می گیرد. محیطی که در آن افراد با فرهنگ ها و علایق متناسب با خود را می طلبد در کنار یکدیگر قرار می گیرند. برخورد با انسان های جدید باعث شکل گیری روابط، تجربه ها و اتفاقات جدیدی می گردد. داشتن برخورد با انسان های جدید باعث شکل گیری روابط، تجربه ها و اتفاقات جدیدی می گردد. داشتن ارتباط طولانی و در مواقع زندگی کردن با افرادی که به آن ها هم اتاقي گفته می شود سرآغاز تاثیر و تاثیرهای بسیاری است. بخشی از دانشجویان با درک کامل از شرایط جدید سعی بر آن دارند که خود را با آن منطبق کرده و از زندگی جدید به عنوان یک فرصت استفاده کنند (۵).

پیشینه تحقیق

پیشینه داخلی

احسان حق نظری دوران گذار از محیط خانواده به محیط دانشگاه به عنوان یکی از حساس ترین مقاطع زندگی آنها محسوب می شود که باید مورد توجه ویژه قرار گیرد و یکی از مهم ترین مباحث این دوره گذار از بحث زندگی خوابگاهی و حضور در سرای دانشجویی است که نیاز به بررسی و کنکاش ویژه علمی است. زندگی زیستن در کنار جمع کثیری از همسالان با توجه به ویژگی های جوانی یکی از تاثیرگذارترین و تاثیر پذیرترین و همچنین آمادگی پذیرش نقش و احساس نیاز به تعلق به گروه شرایطی را ایجاد می کند که عدم توجه به آن ها خسارت های جبران ناپذیری را ایجاد می کند. یونس رحمتی فیروزآبادی و بهمن یاسر و محسن رحمتی تجربه زندگی خوابگاهی و تغییراتی که در محل و شیوه زندگی ایجاد می شود یکی از عوامل اثرگذار در وضعیت روحی و عاطفی دانشجویان است و این موضوع به نوبه خود تاثیر مستقیم یا غیرمستقیم بر روی عملکردهای تحصیلی و رفتاری دانشجویان

متغیرهای زندگی خوابگاهی بر مبنای تحقیقات عباس رحمتی و فهیمه زراعت پیشه در ابعاد مختلف و همچنین تحقیقات حق نظری بر اساس فرصت‌ها و تهدیدهای زندگی خوابگاهی و تحقیق نقدی نیمرخ دانشجویی طبقه بندی گردید. همچنین مرور پیشینه تحقیقات داخلی نشان داد که تاکنون پژوهشی در ارتباط با ایجاد الگوی فرهنگی در خوابگاه‌ها صورت نگرفته است.

ادبیات نظری

دیدگاه گیدنز

سبک زندگی مجموعه‌ای نسبتاً هماهنگ از همه رفتارها و فعالیت‌های یک فرد معین در جریان زندگی روزمره است که مستلزم مجموعه‌ای از عاداتها و جهت‌گیری‌ها است و بنابراین برخوردار از نوعی وحدت است. مفهوم سبک زندگی کلیت بیشتری دارد و دامنه وسیعی از امور عینی و ذهنی را شامل می‌شود، به طور کلی، این مفهوم الگوهای روابط اجتماعی، سرگرمی، مصرف و مد و پوشش را در بر می‌گیرد و حتی نگرش‌ها، ارزش‌ها و جهان بینی فرد و گروهی که عضو آن است را نیز باز می‌نماید. وبر اولین کسی است که از شیوه‌های راجع زندگی به سبک زندگی به مثابه یکی از سرعامل تعیین‌کننده‌ی قشرهای اجتماعی صحبت کرد. از نظر وبر مهم‌ترین عوامل در تشخیص لایه‌های اجتماعی عبارتند از ۱- روش زندگی فردی و به ویژه نوع شغل انتخابی از سوی شخص ۲- کاریزم‌های موروثی که ناشی از منزلت خانوادگی است. ۳- اعتبار سیاسی یا اقتدار که به عنوان امتیاز انحصاری توسط گروه‌های متمایز به دست می‌آید. به این ترتیب از نظر وبر سبک زندگی رابطه‌ای بسیار نزدیک با نوع اشتغال دارد و از طریق تحصیلات رسمی به دست می‌آید و می‌تواند برای همگان میسر شود. وبر تاکید می‌کند که سبک‌های زندگی به معنی اقبال اجتماعی نیستند، بلکه بیانگر لایه‌ها و اقبال مختلف هستند. وبر سبک زندگی را از جنس رفتار می‌داند که تمایلات آن را هدایت می‌کند و فرصت‌های زندگی بستری برای بروز آن را فراهمی می‌کند (۱۵).

تعریف عملیاتی

سبک‌های زندگی مجموعه‌ای از رفتارها و نگرش‌هایی هستند که در متن و زمینه‌های جانبی از جامعه قبل فهم اند (۱۶). سبک زندگی (life style) الگوی منحصر به فردی از ویژگی‌ها، رفتارها، عادت‌هایی است که هر فرد از خود نشان می‌دهد که در صورت معیوب بودن فرد در معرض خطر بیماری یا حوادث قرار می‌گیرد. سبک زندگی روشی است که افراد در طول زندگی انتخاب کرده‌اند و زیربنای آن در خانواده پی‌ریزی می‌شود که در واقع متأثر از فرهنگ، نژاد، مذهب، وضعیت اقتصادی، اجتماعی و باورها می‌باشد. بر اساس تعریف سازمان بهداشت جهانی سبک زندگی به روش زندگی مردم با بازتابی کامل از ارزش‌های اجتماعی، طرز برخورد و فعالیت‌ها اشاره دارد. همچنین ترکیبی از الگوهای رفتاری و عادات فردی در سراسر زندگی است که در پی فرآیند اجتماعی شدن بوجود آمده است (۱۷).

سبک‌آزایی است که هویت فرهنگی و جایگاه اجتماعی از طریق آن ابراز می‌شود، بنابراین سبک‌ها، جزء لاینفک مجموعه‌ای از

خواهد داشت. علاوه بر اینکه می‌تواند محیط خوابگاه، برای یک فرد مشکلاتی ایجاد کند از سویی دیگر این امکان وجود دارد که محیط خوابگاه برای فرد یک منبع حمایتی باشد و همچنین می‌تواند به بهترین وجه ممکن برای رفع مشکلات درسی، هم‌فکری، تبادل اطلاعات و معلومات تبدیل گردند. خدیجه علمی بررسی افسردگی و هراس اجتماعی در دانشجویان دانشگاه شاهد و ارتباط آنها با جنسیت و بومی و غیربومی طبق بررسی و تحقیقات علوی این نکته مشخص گردید زنان، آسیب‌پذیری بیشتری نسبت به مشکلات دارند. جدایی از خانواده و زندگی در محیط خوابگاه نیز یکی از عواملی است که می‌تواند آسیب‌پذیری نسبت به مشکلات روانی را افزایش دهد. حبیب‌اله آقاخانی و محمد تقی پور، با توجه به نظام تعلیم و تربیت سراهای دانشجویی از برجسته‌ترین و مهم‌ترین قسمت‌های دانشگاه است و ارائه مدلی برای مدیریت هر چه بهتر سراهای دانشجویی می‌تواند یاریگر دانشگاه در نیل به اهداف تربیتی باشد. با تاکید بر نقش مهم و سازنده سراهای و سرپرستان شبانه‌روزی و ضرورت اصلاح برنامه‌ریزیها در جهت هدف‌گذاری‌ها و سیاست‌های کلان دانشگاه است.

پیشینه خارجی

آشافنبروک و ماس بورديو معتقد است افراد تحت تاثیر خاستگاه اجتماعی خود با دانش فرهنگی مختلف و با برخورداری از سرمایه‌های فرهنگی مختلف وارد نظام آموزشی می‌شوند. نظام آموزشی نه تنها به برابر سازی این تفاوت‌های اولیه نمی‌پردازد بلکه حتی آن را تشدید می‌کند. پترسون در تحقیقی به بررسی عوامل موثر بر افت تحصیلی دانشجویان به این نتیجه دست یافت که عوامل شخصیتی، انگیزه و علاقه، احساس رضایتمندی، احساس تنهایی، اعتیاد به مواد مخدر، انتظار موفقیت و شرایط خانواده بر میزان موفقیت تحصیلی در دانشگاه‌ها تاثیر داشته است. کوزر سبک زندگی را الگوی رفتار جمعی می‌داند. این رفتارها از جنس رسوم و عادات اجتماعی و روش‌های فکری اند. در جای دیگر سبک زندگی فرد را تجلی رفتاری مکانیک روحی، عادات فکری و معرفت او قلمداد می‌کنند. فارنهام و هیون یکی از مشکلات دانشجویان در خوابگاه احساس غربت و دلنگی است که عمدتاً در اوایل جدایی از خانواده با آن مواجه می‌شوند و این مساله موجب شده بود که آنان شرایط سخت و احساسات ناخوشایندی را تجربه کنند. دوری از والدین برای دانشجویان سال اول دشوارتر است و احساس غربت می‌کنند؛ و احتمال بیشتری دارد که سطوح بالایی از ناراحتی‌های روانی را داشته باشند.

ارزیابی و جمع‌بندی پیشینه تحقیق

در مجموع تحقیقاتی که ارتباط و تاثیر شاخص سبک زندگی و الگوی فرهنگی و متغیرهایش شامل، تعامل، سازگاری، فراغت، تغذیه، بهداشت و ... را بر زندگی خوابگاهی به طور اخص مورد بررسی قرار داده‌اند یک نوع ارتباط و تاثیر قوی و معناداری را نتیجه‌گیری کرده‌اند. در بین متغیرهای زندگی خوابگاهی نیز در اکثر تحقیقات داخلی دو متغیر غم غربت و دوری از خانواده و سازگاری بیشترین ارتباط و تاثیر را بر روی متغیر زندگی خوابگاهی و فرهنگ زندگی خوابگاهی داشته‌اند. در این تحقیق

پژوهشگری آنان است. عواملی که موفقیت تحصیلی دانشجویان را تبیین می‌کنند بیشتر به چگونگی سبک زندگی ارتباط دارند تا به پایگاه اقتصادی و اجتماعی خانواده آنان (۱۶).

تبیین سبک زندگی دانشجویی

سبک زندگی ویژگی‌های متعددی دارد که در ذیل به مهم‌ترین این ویژگی‌ها اشاره می‌شود ۱- منعطف- ثابت بودن سبک زندگی آموزشگران دانشگاهی؛ تنوع واقعی سبک زندگی دانشجویی به واسطه دو متغیر زمان و موضوع است که خود آن نیز در بسته‌های متنوع محیطی تحقق پیدا می‌کند. فرهنگ و سبک زندگی دانشجویی در ساختارهای غیررسمی نظام‌های رشته‌ای و بین رشته‌ای شکل می‌گیرد و همچون درختی است که با سرعتی اندک به رشدی عمیق می‌پردازد و دارای دستاوردی مستحکم است (۲۰). ۲- اختیاری و الزامی بودن سبک زندگی آموزشگران دانشگاهی؛ اختیاری بودن سبک زندگی دانشجویی دارای پیچیدگی‌های است و منظور از آن این است که دانشجو در عین دانشگاهی بودن از تبعیت و حقارت‌رهایی یابد که محور اصلی آن را آزادی برای رفتار دانشگاهی تشکیل می‌دهد. آزادی برای رفتار دانشجویی دارای جنبه‌های متعدد است که بعد سیاسی، بعد اقتصادی، بعد فرهنگی، بعد تربیتی آن حائز ارزش‌گذاری بیشتری هستند. آزادی در سبک زندگی دانشجویی با چهار بعد مذکور آمیخته است. همچنین شرایطی می‌تواند سبب شود که در جهان واقعی، ناهمخوانی بین اعتقادات، ارزش‌ها و عرضه‌ها دیده شود. این ناهمخوانی، ممکن است با حضور پر قدرت هر کدام از ابعاد اثرگذار، ظهوری بارزتر یابد؛ مثلاً عوامل سیاسی ممکن است انتظارات خاصی را در هر سه سطح مطرح نمایند و آن‌ها را با استفاده از قدرت در اختیار دنبال کنند (۲۰).

خوابگاه

از نظر دیرینه‌شناسی خوابگاه‌های دانشجویی، محصول قرن بیستم نیست، بلکه شروع آن به قرن ۱۳ میلادی، از دانشگاه‌های بولونیا، آکسفورد و پاریس بر می‌گردد (۲۱). خوابگاه عرصه‌ای نیمه عمومی دانست که در آن عده‌ای از همسالان درگیر تعاملات بین فرهنگی و برخوردهای قومیتی می‌شوند. این تعاملات می‌توانند تأثیر مثبت یا منفی بر زندگی فرد داشته باشد و از او در برابر تصمیم‌گیری‌های زندگی اجتماعی‌اش، فردی مستقل و منفعل بسازد. خوابگاه ادامه فضای دانشگاه است که در آن فرد، تحت تعلیم و تأثیر است. انتقال فرهنگ، جامعه‌پذیری، افزایش تخصص و مهارت، پرورش و رشد شخصی افراد، مواردی هستند که افراد در تعاملات خود در این فضا می‌توانند کسب کنند (۲۲).

مواد و روش‌ها

نگاشته‌پیشرو با روش پیمایشی و پرسشنامه و همچنین تحلیلی تدوین شده است. گام بندی پژوهش بدین صورت می‌باشد که پس از کاوش در پایگاه‌های اطلاعاتی داخلی و خارجی با کلید واژه‌های مرتبط با مطالعات انجام شده و سپس نگارش پرسشنامه و ایجاد گویه‌هایی بابت زندگی خوابگاهی و توزیع آن در قلمرو

قواعد و قراردادهایی هستند که صورت‌های تعامل، ارتباط و هویت اجتماعی مان را شکل می‌دهند (۱۸). سبک زندگی در مطالعات فرهنگی به مجموعه رفتارها و الگوهای کنش هر فرد گفته می‌شود که معطوف به ابعاد هنجاری، رفتاری و معنایی زندگی اجتماعی او باشد و نشان‌دهنده‌ی کم و کیف نظام باورها و ارزش‌های هر فرد و جامعه می‌باشد. به عبارتی سبک زندگی دلالت بر ماهیت و محتوای روابط، تعاملات و کنش‌های افراد در هر جامعه دارد. سبک زندگی نشان‌دهنده‌ی مجموعه‌ای از عوامل و عناصری است که کم و بیش نظام مند با هم ارتباط داشته و یک شاکله کلی فرهنگی و اجتماعی را پدید می‌آورد (۱۶).

سبک زندگی دانشجویی

سبک زندگی دانشجویی نمایانگر بخشی از فرهنگ دانشگاه است که دربردارنده‌ی ارزش‌ها، هنجارها، خواسته‌ها، تمایلات و ... دانشجویان است و نقش مهمی در زندگی دانشجویان ایفا می‌کند (۱۶). سبک زندگی دانشجویی در لغت به معنای روشی است از یک سبک زندگی بر الگوهای رفتاری قابل شناخت که این الگوها از تأثیر متقابل بین ویژگیهای یک فرد با مداخلات و شرایط اجتماعی و اقتصادی زندگی به دست می‌آید (۱).

دانشجویان از جمله کسانی هستند که تحت تأثیر شرایط اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی حاکم در جامعه بوده و در بسیاری از موارد از توانایی لازم جهت برخورد با مشکلات و چالش‌ها برخوردار نبوده و در معرض بسیاری از آسیب‌ها و ناهنجاری‌های اخلاقی و رفتاری قرار می‌گیرند. کسب مهارت در زندگی دانشجویی در کنار کسب دانش و تغییر مناسب نگرش‌ها، ارزش‌ها و تقویت رفتارهای مناسب، مشکلات و موانع زندگی دانشجویی را کاهش می‌دهد و در نتیجه بهداشت روانی و سطح سازگاری دانشجویان را ارتقا می‌بخشد. سبک زندگی هر دانشجو، متأثر از دو عامل عمده است؛ شخصیت او و ویژگی‌های محیط. این ویژگی‌ها به طرق مختلفی بر سبک زندگی دانشجو اثر می‌گذارند. به عنوان مثال، افراد درون‌گرا و برون‌گرا سبک‌های متفاوتی در زندگی دارند؛ اما عامل مهمی که می‌تواند در سراسر عمر بر سبک زندگی دانشجویان تأثیر بگذارد، ویژگی‌ها و شرایط محیطی است، از جمله: فقر، اوضاع سیاسی-اقتصادی جامعه، ویژگی و شرایط خانوادگی و ... (۱). سبک زندگی نشان‌دهنده‌ی ارزش‌ها، خواسته‌ها و تمایلات دانشجو است. در حال حاضر دانشجویان هویت اجتماعی خود را از سبک‌های زندگی خود نشان می‌دهند. پس سبک زندگی نوعی هویت بخش است. از طرفی جامعه‌شناسی امروز برای تعریف مبنای هویت اجتماعی دانشجویان، توجه خود را از حوزه تولید به حوزه مصرف و از تحلیل‌های ساختاری و کارکردی به تحلیل‌های فرهنگی معطوف کرده است که به عاملیت و فرآیندهای تاملی در ساختن هویت‌ها نقش بیشتری می‌دهند؛ بنابراین می‌توان گفت که مفهوم سبک زندگی به عنوان رقیب برای مفهوم طبقه اجتماعی شده است. پس سبک زندگی در دوره مدرن، ویژگی بیانگرانه دارند که دانشجو از طریق آن، خود را به جهان اطرافش معرفی می‌کند (۱۹). سبک زندگی دانشجویان مهم‌ترین تعیین‌کننده‌ی ویژگی‌ها و قابلیت‌های اساسی از جمله داشتن روحیه‌ی علم‌آموزی و

همچنین طبق جدول ۲ از مجموع ۲۴۰ پاسخگو، بیشتر پاسخگویان در گروه سنی ۲۲ سال (۱۳,۳٪) و کمترین تعداد پاسخگویان در گروه سنی ۲۷ و ۲۸ سال (۲,۹٪) هستند.

جدول ۳- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب مقطع تحصیلی

مقطع	فراوانی درصد		درصد معتبر	درصد تجمعی
	فراوانی	درصد		
کارشناسی	۱۰۸	۴۵	۴۵	۴۵
ارشد	۷۵	۳۱/۳	۳۱/۳	۷۶/۳
دکتري	۵۷	۲۳/۸	۲۳/۸	۱۰۰
جمع	۲۴۰	۱۰۰	۱۰۰	

با توجه به بررسی‌ها از مجموع ۲۴۰ پاسخگو، بیشتر پاسخگویان دارای تحصیلات کارشناسی (۴۵,۰٪) و تعداد ۷۵ نفر معادل (۳۱,۳٪) دارای تحصیلات کارشناسی ارشد و کمترین تعداد پاسخگویان دارای تحصیلات دکتری (۲۳,۸٪) هستند.

با توجه به بررسی‌ها از مجموع ۲۴۰ پاسخگو، ۱۳,۴٪ پاسخگویان در شهرهای گیلان غرب و قزوین هستند که بیشترین فراوانی مجموعه را شامل می‌شود و کمترین میزان فراوانی سکونت نیز در خراسان شمالی گزارش شده است که به تعداد یک نفر معادل ۰,۴٪ فراوانی را شامل می‌شود.

جدول ۴- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب محل خوابگاه خوابگاه

فراوانی	درصد		درصد تجمعی
	فراوانی	درصد	
ایمان	۸۶	۳۵/۸	۳۵/۸
تهران	۱۷	۷/۱	۷/۱
پارس	۱۶	۶/۷	۶/۷
قیطریه	۲۰	۸/۳	۸/۳
دانش	۹	۳/۷	۳/۷
رسالت	۱۹	۷/۹	۷/۹
اندیشه	۱۷	۷/۱	۷/۱
احسان	۱۴	۵/۸	۵/۸
سیمرغ	۴۲	۱۷/۵	۱۷/۵
کوثر	۴۲	۱۷/۵	۱۷/۵
جمع	۲۴۰	۱۰۰	۱۰۰

همچنین از مجموع ۲۴۰ پاسخگو، ۳۵,۸٪ پاسخگویان در خوابگاه ایمان ساکن هستند که بیشترین فراوانی مجموعه را شامل می‌شود و کمترین میزان فراوانی در خوابگاه سیمرغ گزارش شده است که به تعداد ۱۴ نفر معادل ۵,۸٪ را شامل می‌شود.

زندگی خوابگاهی گردآوری و فیش برداری انجام شد. سپس بر پایه سبک زندگی شناسایی و تحلیل انجام گردید و شرایط آن بر حسب تهدیدها و فرصت‌ها بررسی گردید.

در هر پژوهش تحلیل یافته‌ها یکی از مهم‌ترین مراحل پژوهش به شمار می‌آید چراکه دستاورد محقق که حاصل مطالعات نظری، پیشینه پژوهش‌های دیگر، تهیه ابزار گردآوری داده‌ها، رفتن به میدان و جمع‌آوری اطلاعات می‌باشد به آزمون گذاشته می‌شود و برای او آشکار می‌گردد که پیش‌فرض‌های حاصل از مطالعاتش تا چه حد معتبر و دقیق بوده‌اند.

آزمودنی‌های پژوهش ۲۴۰ دانشجو (۸۲ دختر و ۱۵۸ پسر) ساکن در خوابگاه‌های دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی در سال تحصیلی ۹۹-۱۴۰۰ و در سه مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری بودند و دامنه سنی آنان ۲۰ تا ۳۲ سال بود، آزمودنی‌ها به نسبت تعداد دانشجویان دانشکده‌های مختلف ساکن در خوابگاه‌ها و با توجه به متغیرهایی مانند سن و جنس به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای-تصادفی انتخاب شدند.

جدول ۱- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب جنس

جنسیت	فراوانی درصد		درصد معتبر	درصد تجمعی
	فراوانی	درصد		
دختر	۸۲	۳۴/۲	۳۴/۲	۳۴/۲
پسر	۱۵۸	۶۵/۸	۶۵/۸	۱۰۰
جمع	۲۴۰	۱۰۰	۱۰۰	

با توجه به داده‌های جدول ۱ از مجموع ۲۴۰ پاسخگو، بیشتر آنها پسر (۶۵,۸٪) و نسبت کمتری دختر (۳۴,۲٪) هستند.

جدول ۲- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب وضعیت سن

سن	فراوانی درصد		درصد معتبر	درصد تجمعی
	فراوانی	درصد		
۲۰	۲۲	۹/۲	۹/۲	۹/۲
۲۱	۲۸	۱۱/۷	۱۱/۷	۲۰/۸
۲۲	۲۲	۱۳/۳	۱۳/۳	۳۴/۲
۲۳	۱۵	۶/۳	۶/۳	۴۰/۴
۲۴	۲۴	۱۱/۷	۱۱/۷	۵۲/۱
۲۵	۲۹	۱۲/۱	۱۲/۱	۶۴/۲
۲۶	۲۶	۱۱/۳	۱۱/۳	۷۵/۴
۲۷	۷	۲/۹	۲/۹	۷۸/۳
۲۸	۷	۲/۹	۲/۹	۸۱/۳
۲۹	۱۳	۵/۴	۵/۴	۸۶/۷
۳۰	۱۲	۵	۵	۹۱/۷
۳۱	۲۰	۸/۳	۸/۳	۱۰۰
جمع	۲۴۰	۱۰۰	۱۰۰	

جدول ۵- توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب الگوی فرهنگی

سرمايه اجتماعي	فراواني	درصد	درصد تجمعي
خیلی کم	۲۳	۷,۶	۷,۶
کم	۴۱	۱۳,۳	۲۰,۸
متوسط	۱۰۰	۵۵,۲	۷۶,۰
زیاد	۵۷	۱۷,۲	۹۳,۸
خیلی زیاد	۱۹	۶,۳	۱۰۰,۰
جمع کل	۲۴۰	۱۰۰,۰	

با توجه به جدول ۵- بیشتر پاسخگویان میزان الگوی فرهنگی (سبک زندگی) خود را متوسط (۲۴,۵٪) و کمترین تعداد آن را خیلی کم (۱۷,۲٪) ارزیابی کرده اند. همچنین بر اساس فراوانی تجمعی می توان گفت که بیش از نیمی از پاسخگویان الگوی فرهنگی (سبک زندگی) خود را متوسط و بالاتر ارزیابی کرده اند.

یافته ها

برای بررسی و تحلیل سوالهای پژوهش ابتدا نرمال بودن داده ها با استفاده از آزمون کولموگروف اسمیرنوف مورد بررسی قرار گرفت و پس از مشخص شدن نرمال بودن داده های تحقیق، رابطه بین متغیرها با ضریب همبستگی پیرسون با استفاده از نرم افزار SPSS22 سنجیده شد و در پایان برای بررسی ضریب نیکویی

برازش متغیرهای فرضیات اصلی پژوهش از نرم افزار اموس ۲۴ استفاده گردید.
فرضیه اصلی
به نظر می رسد بین الگوی فرهنگی (سبک زندگی) با زندگی در خوابگاه رابطه معنا داری وجود دارد

جدول ۶- خلاصه رگرسیون چند متغیره بین الگوی فرهنگی (سبک زندگی) با زندگی در خوابگاه

سطح معناداری	F	استاندارد اشتباه شده	R ²	R
۰/۰۰۰	۹/۷۰۱	۲۷/۵۱	۰/۲۵۵	۰/۵۹۳

با توجه به نتایج آزمون همبستگی پیرسون در فاصله اطمینان ۹۵٪ سطح معناداری برای این دو متغیر برابر با ۰/۰۰۰ می باشد که از سطح معناداری استاندارد (a=۵٪) کمتر است.

بنابراین بین الگوی فرهنگی (سبک زندگی) با زندگی در خوابگاه رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به مقدار ضریب همبستگی که ۰/۴۵۷ است، شدت این رابطه متوسط و جهت رابطه از نوع مستقیم است.

جدول ۷- جدول برآورد ضرایب مدل نهایی رگرسیون خطی متغیرهای پژوهش

متغیرهای وارد شده	ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد		آزمون T	سطح معناداری
	B	انحراف معیار	BETA			
مقدار ثابت	۲۱۳/۲۸۹	۷/۴۲۶			۲۸/۷۲۲	۰/۰۰۰
استقلال	۳/۲۹۷	۰/۶۸۶	۰/۲۳۴		۴/۸۰۶	۰/۰۰۰
پیشگیری آسیب اجتماعی	۰/۱۹۰	۰/۴۰۹	۰/۱۳۲		۳/۴۶۴	۰/۰۰۳
مدیریت مالی و اقتصادی	۰/۳۱۰	۰/۵۷۸	۰/۲۳۵		۲/۵۳۶	۰/۰۰۰
مهارت‌ها و مشارکت اجتماعی	۰/۴۷۶	۰/۴۶۹	۰/۱۵۷		۲/۰۱۳	۰/۰۰۰
سلامت تغذیه و بهداشت جسم و روان	۰/۹۰۷	۰/۷۳۰	۰/۱۶۸		۳/۲۴۳	۰/۰۰۵

- فرضیه های جزئی
به نظر می رسد بین ضربه های عاطفی و عشقی دانشجویان با زندگی خوابگاهی رابطه معنا داری وجود دارد.

- فرضیه های جزئی
به نظر می رسد بین مصرف دخانیات با زندگی خوابگاهی رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۹- رابطه بین ضربه های عاطفی و عشقی دانشجویان با زندگی خوابگاهی

ضریب همبستگی	سطح معناداری (sig)	رابطه معنادار
۰/۱۵۱	۰/۰۱۹*	وجود دارد

با توجه به نتایج آزمون همبستگی پیرسون در فاصله اطمینان ۹۵٪ سطح معناداری برای این دو متغیر برابر با ۰/۰۱۹ می باشد که از سطح معناداری استاندارد (a=۵٪) کمتر است؛ بنابراین بین ضربه های عاطفی و عشقی دانشجویان با زندگی خوابگاهی رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به مقدار ضریب همبستگی که

جدول ۸- رابطه بین مصرف دخانیات با زندگی خوابگاهی

ضریب همبستگی	سطح معناداری (sig)	رابطه معنادار
۰/۱۵۶	۰/۰۱۵*	وجود دارد

با توجه به نتایج آزمون همبستگی پیرسون در فاصله اطمینان ۹۵٪ سطح معناداری برای این دو متغیر برابر با ۰/۰۱۵ می باشد که از سطح معناداری استاندارد (a=۵٪) کمتر است؛ بنابراین بین مصرف دخانیات با زندگی خوابگاهی رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به مقدار ضریب همبستگی که ۰/۱۵۶ است، شدت این رابطه متوسط و جهت رابطه از نوع مستقیم است.

- به نظر می‌رسد بین فراغت دانشجویان با آسیب‌های اجتماعی تفاوت معناداری وجود دارد

جدول ۱۳- بررسی وضعیت توزیع متغیرهای تحقیق

متغیر	میانگین	انحراف خطای معیار	معیار میانگین
فراغت دانشجویان	۳/۱۰۹	۰/۶۶۹	۰/۰۴۳
آسیب‌های اجتماعی	۳/۸۸۷	۰/۴۸۸	۰/۰۳۱۵

بر اساس نتایج آزمون t (جدول و) از آنجایی که سطح معناداری آزمون کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد، لذا فرضیه اول تحقیق تایید می‌شود. با توجه به مقدار ثابت عدد t که باید بالای ۱/۹۶ باشد، عدد t بدست آمده حاصل از سنجش متغیرها، ۲/۵۳۸ می‌باشد که بزرگتر از عدد ثابت t است و معنی دار است. لذا در این بخش از آزمون نیز می‌توان با اطمینان ۹۵ درصد ادعا کرد که بعد فراغت دانشجویان با آسیب‌های اجتماعی تفاوت معناداری است.

نتیجه‌گیری

موضوع زندگی دانشجویی امر بسیار مهم و قابل تامل است چرا که دانشجویان پیش فراول جریان پیشرفت و توسعه جامعه هستند و اگر آنان به خوبی با کیفیت بالا تحصیل نمایند آینده کشور تضمین است. زندگی در یک اتاق کوچک خوابگاه دانشجویی همراه با یک یا چند فرد کاملاً غریبه کار آسانی نیست و مهارت‌های خاص خود را می‌طلبد. زندگی خوابگاهی اگر به شیوه درست اتفاق بیفتد به یکی از خاطره‌انگیزترین دوران‌ها برای دانشجویان تبدیل می‌گردد. برای کاهش تنش‌های احتمالی، محیط خوابگاه باید فضایی امن و آرام باشد که در آن حقوق کلیه دانشجویان رعایت گردد خوابگاه باید محیط مناسبی برای پیشرفت تحصیلی، مطالعه، ارتقای سطح علمی و همچنین استراحت و فراغت دانشجو باشد.

برای کنترل آسیب‌ها در خوابگاه‌ها می‌توان از برنامه‌ریزی مناسب برای گذراندن اوقات فراغت دانشجویان، پرورش تفکر انتقادی آنان، زیبایی طراحی مناسب و فضای آراسته و تمیز خوابگاهی در کنار تسهیلات ورزشی و فراغتی استفاده کرد (۲۳).

با وجود اینکه زندگی دانشجویی به عنوان یک معضلی برای مطالعه و پیشرفت تحصیلی دانشجویان خوابگاهی مطرح می‌شود می‌تواند به عنوان جوامع یادگیرنده، ابزاری برای بهبود فرآیند یادگیری محسوب شود. خوابگاه‌های دانشجویی می‌تواند با هدف ایجاد جوامع کوچک یادگیری در رشته‌های یکسان مورد بازنگری قرار گیرد و به مواردی چون ایجاد محیطی ایمن و حمایتی، افزایش گفت‌وگو، فعالیت‌های مافوق برنامه، تقویت مهارت زندگی، سازگاری با محیط دانشگاهی و مشارکت دانشجویان در اداره خوابگاه‌ها.

همچنین با واکاوی پیشینه پژوهش‌ها این مسئله روشن می‌شود که دانشگاه‌های ایران در حال حاضر فاقد امکانات و زیرساخت‌های عدم امکانات بهداشتی و شیوع بیماری‌های پوستی، نبود امکانات

۰/۱۵۱ است، شدت این رابطه متوسط و جهت رابطه از نوع مستقیم است.

- به نظر می‌رسد بین افسردگی دانشجویان با نحوه تعامل با هم‌اتاقی رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۱۰- رابطه بین افسردگی دانشجویان با نحوه تعامل با هم‌اتاقی

ضریب همبستگی	سطح معناداری (sig)	رابطه معنادار
۰/۲۹۷	۰/۰۰۰*	وجود دارد

با توجه به نتایج آزمون همبستگی پیرسون در فاصله اطمینان ۹۵٪ سطح معناداری برای این دو متغیر برابر با ۰/۰۰۰ می‌باشد که از سطح معناداری استاندارد (۵٪) کمتر است؛ بنابراین بین افسردگی دانشجویان با نحوه تعامل با هم‌اتاقی رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به مقدار ضریب همبستگی ۰/۲۹۷ شدت این رابطه متوسط و جهت رابطه از نوع مستقیم است.

- به نظر می‌رسد بین قوانین خوابگاه و نحوه برخورد مسئولین با آزادی خواهی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۱۱- رابطه بین قوانین خوابگاه و نحوه برخورد مسئولین با آزادی خواهی دانشجویان

ضریب همبستگی	سطح معناداری (sig)	رابطه معنادار
۰/۲۵۶	۰/۰۰۰*	وجود دارد

با توجه به نتایج آزمون همبستگی پیرسون در فاصله اطمینان ۹۵٪ سطح معناداری برای این دو متغیر برابر با ۰/۰۰۰ می‌باشد که از سطح معناداری استاندارد (۵٪) کمتر است؛ بنابراین بین قوانین خوابگاه و نحوه برخورد مسئولین با آزادی‌خواهی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به مقدار ضریب همبستگی که ۰/۲۵۶ است، شدت این رابطه متوسط و جهت رابطه از نوع مستقیم است. فرضیه‌های زمینه‌ای

- به نظر می‌رسد بین جدایی از خانواده و ایجاد غم غربت با زندگی در خوابگاه رابطه معناداری وجود دارد

جدول ۱۲- رابطه بین جدایی از خانواده و ایجاد غم غربت با زندگی در خوابگاه

ضریب همبستگی	سطح معناداری (sig)	رابطه معنادار
۰/۱۹۳	۰/۰۰۰*	وجود دارد

با توجه به نتایج آزمون پیرسون در فاصله اطمینان ۹۵٪ سطح معناداری برای این دو متغیر برابر با ۰/۰۰۰ می‌باشد که از سطح معناداری استاندارد (۵٪) کمتر است؛ بنابراین بین جدایی از خانواده و ایجاد غربت با زندگی در خوابگاه رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به مقدار ضریب همبستگی که ۰/۱۹۳ است، شدت این رابطه متوسط و جهت رابطه از نوع مستقیم است.

پیشنهادات

در این بخش از پژوهش با توجه به بررسی های به عمل آمده پیرامون موضوع و با استناد به نتایج و یافته های تحقیق، پیشنهادات زیر ارائه می گردد:

این بررسی بر روی دانشجویان ساکن خوابگاه و تنها در دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی انجام شده است. از اینرو تعمیم یافته ها به سایر دانشجویان با احتیاط بایستی انجام شود، همچنین به دلیل ماهیت این بررسی رابطه علت و معلولی نمیتوان برای متغیرها تعیین کرد.

پیشنهاد می گردد پژوهشی درباره اولویت سنجی نیازهای فرهنگی دانشجویان انجام شود تا مشخص گردد مهم ترین نیازهای فرهنگی دانشجویان به ترتیب اولویت چیست تا بتوان بر این اساس، برنامه ریزی ها و اقدامات عملی لازم در این باره را انجام داد. با وجود این محدودیتها، یافته های این بررسی آگاهی از منابع گوناگون پیشنهاد می شود در پژوهش های آینده رابطه سبک زندگی با امکانات بیشتر در سراهای دانشگاه های دیگر نیز بررسی شود.

سپاسگزاری

از استاد جناب آقای دکتر ابوالقاسم حیدرآبادی که در مراحل مختلف اجرای پژوهش همکاری نمودند صمیمانه قدردانی می گردد.

References

1. Goodarzi, Leila; Nazari, Aslan; Rajabi Vasuklayi, Qasim; Salimi, Mohammad and Raadabadi, Mehdi (1393). Study of lifestyle of students of Paramedical School of Tehran University of Medical Sciences, Journal of Paramedical School of Tehran University of Medical Sciences, 8 (4), 304-294.
2. Sabeti, Maryam; Homayoun Sepehr, Mohammad Ahmadi, Fakhreddin (1393). Nash Higher Education in National Development. Iranian Journal of Social Development Studies, Year 6, Issue 4.
3. Najafi Kaliani, Majid et al. (2013). A study of stress, anxiety, depression and self-concept in Fasa University of Medical Sciences in 2009. Fasa Journal of Medical Sciences. Number 3.
4. Jahangiri, Jahangir; Abhtorabi Zarchi, Fatemeh; Tanha, Fatemeh and Aboutorabi Zarchi, Hamideh (2012). Investigating the relationship between dormitory life satisfaction and self-alienation of female dormitory students (Case study; University

ورزشی، رفاهی و تفریحی، نامناسب بودن امکانات اسکان (تراکم بالای جمعیت ساکن در هر اتاق، نداشتن حریم خصوصی، شلوغی و سروصدا و ...) نامناسب بودن وسایل حمل و نقل هستند و در وضعیت نامناسبی به سر می برند.

با توجه به اهمیت نیروی انسانی متخصص به ویژه در کشورهای در حال توسعه نظیر کشور ایران برای حرکت به سمت توسعه و رشد همه جانبه جامعه پرداختن به نحوه سبک زندگی دانشجویان به عنوان مدیران و سکانداران آینده کشور بیش از پیش ضروری است چرا که در صورتی که خروجی دانشگاه عملان در خدمت چرخه اقتصاد قرار نگیرد و یا از کیفیت لازم برخوردار نباشد موجب اتلاف سرمایه های مالی و انسانی کشور می شود. به همین دلیل باید برای زندگی دانشجویی توجه شود و در این صورت است که خوابگاه های دانشگاهی به جامعه کوچکتری برای یادگیری تبدیل می شود و از بسیاری آسیب های بلند مدت در جامعه جلوگیری می کند.

پرداختن به نحوه و سبک زندگی دانشجویان به عنوان مدیران و سکانداران آینده کشور بیش از پیش ضروری است چرا که در صورتی که خروجی دانشگاه عملا در خدمت چرخه اقتصادی قرار نگیرد و یا از کیفیت لازم برخوردار نباشد موجب اتلاف سرمایه های مالی و انسانی کشور می شود. به همین دلیل باید به تمامی مسائل مرتبط با دانشجویان منجمله فرهنگ زیستن خوابگاهی و فراهم کردن شرایط مطلوب برای زندگی دانشجویی توجه شود و در این صورت است که خوابگاه های دانشگاهی به جامعه کوچکتری برای یادگیری تبدیل می شود و از بسیاری از آسیب های بلند مدت در جامعه جلوگیری می کند (۲۴).

همچنین در تحقیقات نشان داده شده با افزایش تعاملات و ارتباطات بین دانشجویان جدید ورود در خوابگاه ها رابطه عاطفی بین دانشجویان افزایش می یابد و دانشجویان ترم بالاتر که تجربه بیشتری از این تعاملات کسب کرده اند صدق نمی کند (۲۵)؛ و این چالش آموزشی دانشجویان در نتیجه نبود جامعه پذیری در دانشگاه هاست. بر اساس شرایط فردگرایی آموزشی کنونی پیشرفت تحصیلی دلایل فردی دارد دانشجویانی که در فعالیت فوق برنامه علمی مشارکت داشته باشند دچار افت تحصیلی می شوند؛ و این موجب می شود دانشجویان خوابگاهی که خواهان پیشرفت تحصیلی هستند از تعامل و مناسبات اولیه با سایر دانشجویان در زندگی دانشجویی کنار بکشند (۲۵).

آسیب های زندگی دانشجویی عبارتند از هر نوع رفتاری که با ارزش های شناخته شده در جامعه در تعارض باشد و باعث اختلال در کارکرد فرد یا جامعه شود که آسیب های دانشجویی هم جز همین موارد است. دانشجوی غیربومی یک مهاجر است؛ زیرا مهاجرت به عنوان تغییر مکانی دائم یا موقت تلقی می شود و انسان مهاجر هنگامی که وارد محیط اجتماعی جدیدی می شود دچار ناراحتی هایی می شود که به شوک فرهنگی معروف است. آسیب های دانشجویی اعم از هر نوع آسیبی است که به دانشجو در زندگی خوابگاهی وارد می شود و عدم مدیریت این آسیب ها می تواند باعث ایجاد مشکلات جدی ای شود (۲۶). فردگرایی، مصرف گرایی، ارتباط با جنس مخالف، احساس غربت، اعتیاد، از مواردی است که به تحت عنوان آسیب گرایی می توان نام برد (۷).

13. Ismaili, Dariush, Special letter of the Student and Cultural Deputy of the General Directorate of Dormitories on the occasion of Dormitory Week, 2011.
14. Ejei, Javad; Dehghani, Mohsen; God bless you, Anahita; Mohammad Karim, Validation of Homelessness Questionnaire in Students, Journal of Behavioral Sciences Volume 2, Number 1, Spring 2008.
15. Hendry, John et al. (2002). Man and the identity crisis. Nasser Mohammadian. Tehran: Chapakhsh.
16. Afshar, Mohammad Hussein (1394). Identify and prioritize the basic issues required by the student lifestyle according to the experts of the Islamic perspective to plan in the content of the undergraduate course. Master Thesis in Curriculum Planning. Mashhad Ferdowsi University.
17. Fazeli, N., 2008, Culture and University (Anthropological Perspectives and Cultural Studies), Publishing, Tehran.
18. Hassani, Mohammad Hassan; Zakai, Mohammad Saeed; Talebi, Aboutrab and Entezari, Ali (1396). Conceptualizing cultural lifestyle. Cultural Sociology, Institute of Humanities and Cultural Studies, 1 (8), 58-31.
19. Ahmadi, Ezzatullah; Ismaili Tavitl, Younes; Rasooli, Zohreh (1391). A study of lifestyle and related factors among students of the Comprehensive Scientific-Applied Center of Tabriz Prison. Journal of Economic Sociology and Development, No. 2, 31-1.
20. Musapur, Nematullah (1392). Lifestyle of humanities educators in Iranian university settings: from religious ideals to organizational realities. Quarterly Journal of Interdisciplinary Studies in the Humanities, 5 (4), 30-1.
21. Shoja Nouri, Mesbah; Shukri, Farzaneh (1392). Identify and classify the problems and injuries of non-native female students. Culture in Islamic University, No. 77.
- of Isfahan) Journal of Women in Culture and Arts, Volume 4 Number 4.
5. Afshani, Alireza; Asgari Nodooshan, Abbas and Sefid, Majid (2012). Investigating the cultural problems of dormitory life of male students in dormitories of Yazd University. Journal of Sociology of Youth Studies, Second Year No. 5.
6. Islami Akbar, Rasool (1390). Prevalence of sleep disorders and some related causes and consequences in students living in dormitories of Jahrom University of Medical Sciences and Health Services in 2008. Jahrom University of Medical Sciences Quarterly, Volume 9, Number 4.
7. Pashaei, Vahid (1398). The harms of student lifestyles and ways out of them. Student life with emphasis on student residency. Bu Ali Sina University.
8. Kermani, Hussein (1395). Describing and measuring the Islamic lifestyle of Farhangian University students and teachers and identifying the factors affecting it. Culture in Islamic University, 6.(۳)
9. Mahmoudi Rad, Maryam; Arasteh, Hamidreza, Student Dormitories as Communities for Learning, Medicine and Cultivation, No. 53, 2004.
10. Payamani, Shahla, A Study of Dormitory Accommodation Problems from the Perspective of Students Living in Single Student Dormitories.
11. Tolerant function, Fariba; Rasoulzadeh Tabatabai, Kazem; Azad Fallah, Parviz; Samani, Siamak, Study of the effectiveness of assertiveness training on the feeling of homelessness of female students, Mazandaran Journal of Medical Sciences, Volume 19, Number 73, December and December 2009.
12. Giddens, Anthony (2003) Modernization and Personalization. Nasser Mofaqian. Second Edition, Tehran: Ney Publishing.

22. Jahangiri, Jahangir; Abu Turabi Zarchi, Qatmeh; Alone, Fatima; Aboutorabi Zarji, Hamideh (1391). Investigating the relationship between dormitory life satisfaction and self-alienation of female dormitory students (Case study: University of Isfahan). *Journal of Women in Culture and Art*, Volume 4 and Number 4.
23. Farhikhtegan newspaper in the university, study of addiction in student dormitories, new course, number 142, Thursday, November 13, 2009.
24. Kikha, Ahmad; Ezzati, Mitra (1390). An Analysis of the Damages of Student Culture in the Dormitory (۶۴۱).
25. Ghani Rad, Mohammad Amin, Students' Interactions of Motivation and Activity, *Journal of Humanities, Research and Planning in Higher Education*, No. 40, Summer 2006.
26. Abdolmaleki, Shobo and Parasto, Moradi (1398). Student life with the focus on the harms and opportunities of the student period, student life with emphasis on students living in the dormitories of Bu Ali Sina University.